

Lecanora retracta

Jämtkantlav

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Lecanorales*, **Familj:** *Lecanoraceae*, **Släkte:** *Lecanora* (kantlavar), **Art:** *Lecanora retracta* - jämtkantlav H.Magn. **Synonymer:**

Kännetecken

Jämtkantlav är en skorplav med vit, sprickig bål som reagerar K-. Apothecier är bruna till svartbruna, ibland mycket svagt pruinösa, sittande och platta med en tjock kant till välvda och kantlösa. Sporererna är 10–16 × 5–7 µm. Den är lik flera andra kantlavar *Lecanora* men den välutvecklade vita bålen som reagerar K- och ekologin är utmärkande för arten.

Utbredning och status

Arten är känd från en lokal i Jämtland där den upptäcktes 1950. Detta är den enda kända lokalen i världen och trots att den eftersökts har den inte återfunnits. Allt material från en inventering 1993–94 är dock inte analyserat ännu. Då arten är lik flera andra kantlavar kan den eventuellt vara förbisedd.

Ekologi

Jämtkantlav växer på överlutor av kalkhaltiga skifferklippor vid ett vattenfall i Jämtland. Höjden över havet är 550 meter. I beskrivningen av arten anges som följararter liten ägglav *Candelariella aurella*, *Lecania nylanderiana*, *Lecidea atrobrunnea*, *L. auriculata* och praktlav *Xanthoria elegans*. Vid vattenfallet med jämtkantlav finns åtminstone ett 20-tal rödlistade lavar varav två har sina enda förekomster i landet här, jämtkantlav *Lecanora retracta* och forspåskrislav *Stereocaulon coniophyllum*.

Hot

Delar av området har tidigare förstörts genom ett stenbrott och av att ån reglerades under 1980-talet. Forsdimma är en förutsättning för flera av de rödlistade lavarna här. De flesta av de rödlistade lavarna kunde återfinnas vid en inventering 1993–94 (dock inte jämtkantlav) men flera av dem har små populationer och det är oklart hur regleringen av ån långsiktigt påverkar dem. Alla skogsskötselåtgärder på eller i omedelbar närhet av lokalen utgör ett hot. Åtgärder för turism som t.ex. sikthuggningar och stigdragning, kan också vara ett hot.

Åtgärder

Status för jämtkantlav måste klargöras. Det stora antalet rödlistade lavar gör att en speciell skötselplan bör upprättas för området. Effekten av regleringen av ån måste klargöras och eventuellt bör förändringar i vattendomen föreslås. Åtgärder för turism måste ske med hänsyn tagen till områdets rika och unika lavflora.

Litteratur

Magnusson, A. H. 1951. New or otherwise interesting Swedish lichens XIV. *Bot. Not.* 104: 64–82.

Författare

Göran Thor 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.